

SUNUŞ

Sevgili Öğrenciler,

ÖSYM'nin yaptığı bütün sınavlarda paragraf sorularının önemli bir yeri vardır. Sizler bu sınavlara hazırlanırken en zorlandığınız konu olarak düşündüğünüz paragraf sorularına zaman zaman yoğunlaşmaktasınız.

Paragraf soru bankalarından faydalanarak paragraf konusuyla ilgili sorunlarınızın üstesinden gelmeye çalıştığınızı biliyoruz. Bu nedenle sizin paragraf soru bankalarından edindiğiniz bilgi ve kazanımlarınızı ölçmeniz için elinizdeki bu kitabı hazırladık.

Bu kitabın her denemesinde 20 soru bulunmaktadır. “Paragraf sorularının çözümünde ne gibi noktalara dikkat edilmelidir, hangi soru nasıl çözülür?” gibi sorularınıza yanıt bulabileceğiniz nitelikte yapılan detaylı soru çözümleri, sizleri paragraf sorusu çözerken daha deneyimli yapacaktır ve zorlanmadan soru çözdüğünüzü görmeyi sağlayarak sizde bir güven oluşmasını sağlayacaktır.

Kitaptaki paragraflar, son zamanlarda ÖSYM'nin de kullandığı değişik bilim dallarına ve sosyal hayata dair paragrafları da kapsamaktadır. Sadece edebî paragraflar değil, hayatımızın her alanında karşımıza çıkan konu ve durumlarla ilgili paragrafların soruya dönüştürülmüş hâleri okurken sizi sıkmayacağı için paragrafı anlamanızı da kolaylaştıracaktır. Tek okuyuşta anlayacağınız bir paragraf sorusunu çözeniz de hiç zor olmayacaktır.

Bu kitabın paragraf sorularıyla ilgili sizdeki tüm endişeleri yok etmesi ve başarı getirmesi dileğiyle keyifli çözümler...

15. Gazeteci:

(I) ----

Ülkü Tamer:

- Bu, her zaman söylenmiştir. Ben bu görüşe fazla itibar etmiyorum. Bizden önceki dönemde de şair okurdan koptu gibi sözler söylenmişti. Bizim yaşadığımız dönemde de aynı endişeler vardı, şimdi yine öyle. Şiir, son derece yaygın bir sanat değil zaten. Belirli bir okurun, şiir okurunun ilgilendiği, şairin seçtiği bir sanat. Okuru zaman zaman biraz azalır, biraz çoğalır ama şiir aynı kalır.

Gazeteci:

(II) ----

Ülkü Tamer:

- Bir anımı anlatayım. Şiirlerimiz okul dergisinde ilk yayımlanmaya başladığı sıralarda biz beş-altı arkadaşlık şiirle ilgilenen. Okulda bir edebiyat yıllığı çıkarıyorduk. *İzlerimiz* adıyla. Onu Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya götürdük. O bizim isimlerimizi derginin arka kapağının içine yazdı. "Ben bu listeye on yıl sonra bakacağım, bakalım kaçınız devam ediyor olacaksınız şiir yazmaya." dedi. Gerçekten on yıl sonra biz iki kişi kalmıştık. Onun için genç şair sözünü ben benimsemiyorum. Şair, ya şair ya da değildir.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (I) Türk şiirinin günümüz edebiyatında geldiği son nokta nedir?
(II) Sizce genç şairler, gelecek ve edebiyat adına umut veriyor mu?
- B) (I) Türk şiirinin okurundan uzaklaştığı söylentisi doğru mu?
(II) Genç şairleri nasıl değerlendiriyorsunuz?
- C) (I) Okuyucunun şiir okumaktan vazgeçmesinin ne gibi önlemlerle önüne geçebiliriz?
(II) Edebiyatımız adına genç şairlere düşen görevler nelerdir?
- D) (I) Şiir ve roman kıyaslandığında şiirin geri planda kaldığı söylenmekte, bu doğru mudur?
(II) Sanatçının sizce genci ve yaşlısı olur mu?
- E) (I) Şair ve okuyucu arasında nasıl bir iletişim olmalıdır?
(II) Genç sanatçıların edebiyata yaklaşımlarını başarılı buluyor musunuz?

16 ve 17. soruyu aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Ateş saati, kum saati olarak da bilinmektedir. Petrol lambasının ateşiyle çalışan mum saati, yandıkça boyu küçülen mumun gölgesinin, arkasındaki işaretlere denk gelmesi ile ya da tükenen yağın içi görünebilen bir kap içerisinde birikerek saatin belirlenmesi ile sağlanırdı. İlk kullanım yeri belirlenmemekle birlikte mum saatlerinin You Jiangu adlı Çinli bir şairin şiirinde bahsedilmektedir. Şairin yaşadığı 520 senesi, mum saatlerinin o tarihlerde kullanıldığını bize ispatlamaktadır. Japonya'da bulunan tapınaklarda 10. yüzyılda benzer bir teknik kullanılmaktadır. Toz hâline getirilen bitkiler bir tüp içine sıkıştırılır ve ateşin yüksekliğinin yettiği yere göre saat belirlenirdi. En bilinen mum saatleri İngiltere kralı Alfred'in saati ile bilim insanı El Cezeri'nin 1206 yılında tasarladığı saatlerdir.

16. Bu parçada mum saati ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kullandığı ilk yerin net olmadığına
B) Özellikle şairler ve yazarlar tarafından tercih edildiğine
C) Diğer adının ateş saati olarak bilindiğine
D) Çalışma düzeneğinde ateşin yer aldığına
E) En bilinen mum saatlerinden birinin 13. yüzyıla ait olduğuna

17. Bu parçada mum saatinin aşağıdaki kullanım şekillerinden hangisi yoktur?

- A) Ateş yandıkça tükenen mum yağının bir kap içerisinde birikmesi
B) Toz hâlindeki bitkilerin bir tüp içine sıkıştırılması ve ateşin yettiği yerin belirlenmesi
C) Petrol lambasının ateşinden faydalanılması
D) Yandıkça boyu kısalan mumun gölgesinin, arkasına yapılmış işaretlere denk gelmesi
E) Tapınaklarda mumun erime hızının hesap edilmesi

9. Sahte haber çabuk yayılır. Peki ama neden insanlar bunlara inanır? Sahte haberlerin, dünya görüşümüzü onaylayan hikâyelere inanmayı sevdiğimizden dolayı yayıldığı yaygın olarak düşünülmektedir. Ancak 3000 kişi ile yapılan çalışma sonucunda, bir haber başlığının sahte ya da doğru olduğuna inanmanın daha çok sizin zihinsel kısa yollara karşı direnme yeteneğinizle ilgili olduğu ortaya çıktı. İnsanlar, mümkün olduğu her an düşünmekten kaçınmalarıyla tanınırlar. Bilinçaltı, otomatik düşünme, hızlı, çabası ve sezgiseldir ve sınırlı zihinsel kaynaklarımızı idareli kullanmamıza müsaade eder. Bunun olumsuz yanı, hemen sonuçlara varmamıza ve yararsız klişe, basmakalıplarla başa çıkmada başarısız olmamıza neden olur. Verimli, bilinçli düşünce, bizim ön yargılarımızı sorgulamamıza yardımcı olabilir.

Bu parçaya göre insanların sahte haberlere çabuk inanma sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünmeye erinip ön yargılarını sorgulamadan yararsız, sahte haberlere kendilerini teslim etmeleri
- B) Dünyada her şeyin olmasının mümkün olduğuna duydukları inanç
- C) Sahip oldukları ön yargıların kendilerini doğru olana ulaştıracağı düşüncesi
- D) Bilinçaltılarında bu tarz haberlerin olabileceğine yer vermeleri
- E) Hemen sonuca varma odaklı olmaları ve hız dünyasında yaşamaya çalışmaları

10. Ben yazılan, yaratılan bir şiirden yanayım; konuşma diliyle yazılan şiire karşıym ve bunu yadsıyarak başladım şiire. Dilde deformasyona gidilmeli. İyi bir şiir, dilin parçalanmasıyla yazılabilir ancak. Dikkat edilirse Cumhuriyet şiirinde dizeler "düzgün"dür, dizeler kırılmaz; kırılmaması gerektiğine inanılır. Bir dizenin ait olduğu şiirin çeşitli zamanlarda, çeşitli anlamlar kazanması gerektiğine inanıyorum. Şiir parçalanmalı, şiirdeki anlam genişletilmeli ve bu da yaratılan dille sağlanabilir ancak. Sözcüklerin mutlaka başka sözcüklere el sallaması gerekir. İmgelere dayanan bir şiir, sol kulağı sağ elle göstermek gibidir. Neden peki? Bu yol şiiri daha geniş anlamlara çıkarır da ondan.

Bu parçada şiirle ilgili görüşlerini dile getiren şairden, aşağıdakilerden hangisini savunması beklenemez?

- A) Şiir dili, insanların her zaman kullandığı dilden farklı olmalıdır.
- B) Şiirde sözcükler çağrışım yapacak şekilde kullanılmalıdır.
- C) Şair, anlatmak istediğini doğrudan vermek istemez; başka yollar arar.
- D) Şiir yazarken dilin belli başlı kurallarının dışına çıkılmalıdır.
- E) Şiirde düşsel öğelerin kullanılması, şairin anlamı baltalaması demektir.

11. Belgeseli haber filmlerinden ayıran "yaratıcı yorumlama"dır. Belgeselin sinema alanında yer alışından daha önemli özelliği, toplumsal alanda yer alışıdır. Özellikle propaganda filmlerinde, belgesel filmcilik yine egemen ideolojinin izleyici üzerindeki kontrolünü sağlama aracı olarak kullanılabilir. Belgesel film tarihine baktığımız zaman, Sovyet Rusya ve Nazi Almanyası örneklerinde gördüğümüz gibi belgesel yapımlar, toplumsal gerçekleri halka ileten masum yapımlar olmaktan çok ötede, doğrudan propaganda aracı olarak kullanılmışlardır.

Bu parçada belgesel filmleri haber filmlerinden ayıran özellikler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Sinema alanında yer alabilmesi
- B) Propaganda amaçlı kullanılması
- C) İzleyici üzerinde etki yaratıp onun kontrolünü sağlaması
- D) Toplumsal alanda kendine yer bulması
- E) Egemen ideolojinin yayın aracı olması

1. I. Türkiye toprakları, tarihçiler ve arkeologlarca "açık hava müzesi" olarak adlandırılır.
 II. 8000 km'lik sahil şeridi Antik Roma - Yunan kültürlerinin kalıntılarıyla doludur.
 III. Bu coğrafyaya "Türkiye" isminin ilk olarak Roma-Cermen imparatoru Frederick Barbarossa tarafından verildiği ifade edilmektedir.
 IV. Türkiye Cumhuriyeti, Orta Asya Türk kültürünün mirasçısı olarak Roma, Pers, Mezopotamya, Bizans / Doğu Roma, Osmanlı gibi kültürlerinin de mirasçısıdır.
 V. Resmî kayıtlarda ise 19. yy. Büyük Britanya yazışmalarında geçer.

Numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturması için aşağıdakilerden hangilerinin yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ile II   B) I ile III   C) II ile III
 D) III ile V   E) IV ile V

2. (I) I. Kılıç Arslan eski Türk devlet geleneğine göre devleti iki oğlu arasında paylaşmış, en küçük oğlu Gıyaseddin Keyhüsrev'i de veliaht tayin etmişti. (II) Bunun üzerine büyük oğlu Rükneddin Süleyman Şah, kendisi büyük olduğu gerekçesiyle buna itiraz etti ve Gıyaseddin'in üzerine yürüdü. (III) Böylelikle Gıyaseddin Keyhüsrev'in birinci saltanat dönemi bitti ve sürgün hayatı başladı. (IV) Türkiye Selçuklu Devleti'ne en parlak dönemini yaşatan Aleaddin Keykubat Sultan'ın, Gıyaseddin Keyhüsrev'in ortanca oğlu olarak kesin olmamakla birlikte 1189 - 1190 yıllarında dünyaya geldiği tahmin edilmektedir. (V) Annesinin kim olduğuna dair kesin bilgi bulunmamaktadır. (VI) Gıyaseddin Keyhüsrev'in üçüncü oğlunun annesinin yabancı olmasına yönelik eleştiriler Aleaddin Keykubat için yapılmadığına göre annesinin Türk ve Müslüman olduğu söylenmektedir.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

- A) II   B) III   C) IV   D) V   E) VI

3. ---- Birçok elektronik okuma cihazları ya da e-kitap mavi dalga ışık yayar, bu ise beyni hâlâ gündüzmüş gibi düşünmeye iter. Araştırmalar, uyumadan önce birkaç saat bu şekilde kitap okumanın uyku hormonu melatonin bastırıldığını ve uykuya geçişi zorlaştırdığını ortaya koydu. Aynı şey tablet, MP3 ve akıllı telefonlar için de geçerli. Yani ertesi gün dinlenmiş olarak uyanmak istiyorsanız eski yöntemlere dönmek en doğru karar olabilir.

Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre,

- I. Uyumadan önce okumak rahatlatıcı olmakla birlikte, okuma alışkanlıklarımızdaki değişiklikler uykusuzluğu tetikleyebilir.
 II. Sırt üstü yatmak boyun ve boğazdaki yumuşak dokuların arkaya doğru kaymasına ve bunun sonucu olarak hava yolunun daralmasına yol açar.
 III. Kaliteli uyku, sağlığımız için en az su içmek kadar büyük önem taşımakta; özellikle uyku sırasında salgılanan melatonin hormonu, vücudumuz için oldukça faydalıdır.

yargılarından hangileri getirilebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
 D) I ve II   E) I ve III

4. (I) Vücudumuzdaki tüm organların sağlığını korumak için nasıl düzenli ve dengeli beslenmek gerekiyorsa saç sağlığını korumak için de besinler çok önem taşıyor. (II) Saçlar için beslenmenin olumlu ya da olumsuz etkilerini ciltteki kadar çabuk göremiyor olsak da uzun dönemde oldukça kalıcı etkileri olduğunu söylemek mümkün. (III) Sağlıklı bir beslenme düzeni ile bahsettiğimiz gibi sağlıklı saç derisi ve saç köklerine sahip olmak mümkün. (IV) Hormonal değerler, düzenli uyku, bağımlılık yapan maddeleri kullanmama, stresten uzak durmak saç ve saç derisi sağlığı için önem taşıyan ayrıntılardır. (V) Zamanla alışkanlıkları değiştirerek ve zararlı etkenlerden olabildiğince uzaklaşarak istediğiniz parlak, güçlü ve uzun saçlara ulaşmanız mümkün.

Bu parçadaki anlam bütünlüğünün sağlanması için numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Sağlıklı, parlak ve güçlü saçlar için öncelikle güçlü bir saç derisi ve saç köklerine ihtiyacımız var." cümlesi getirilebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. I. Elmas ve değerli taşları ölçmede kullanılan 'kirat'ın bir birimi 200 miligrama (0,200 gram) eşittir.
 II. Doğada bulunan elmasın büyüklüğü çok seyrek olarak bir santimetrenin üzerindedir.
 III. Yani 20 gramlık bir elmasınız varsa bu 100 kırıtlık bir elmadır.
 IV. Bugüne kadar bulunan en büyük elmas 3.106 kırıtlık 'Cullian'dır.
 V. Bundan 530 ve 517 kırıtlık iki büyük ve 100 küçük elmas işlenmiştir.

Yukarıdaki cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturmak istense hangilerinin yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ile V   B) II ile III   C) II ile V
 D) III ile IV   E) IV ile V

6. Kuş ve Habitat Direktifleri -çoğu zaman doğa direktifleri denir- ile AB, en çok tehlike altında olan türler ve habitatlar ile tüm yabani kuşları koruyor. Bu bağlamda, bu AB direktifleri kapsamındaki türler ve habitatlar üzerindeki etkileri önlemek veya en aza indirmek için Natura 2000 koruma altındaki alanlar ağı dâhil bir dizi önlem uygulamaya kondu. Avrupa denizlerinin önemli bir kısmını kapsamamasına rağmen, deniz Natura 2000 ağı hâlâ tam değil ve birçok alan gerekli koruma önlemlerinden yoksun. Denizle ilgili politikalar arasında daha yüksek bir tutarlılığa erişmek ve deniz ortamını daha etkili korumak için 2008'de AB üye devletleri AB Deniz Stratejisi üzerinde anlaşmaya vardı. Direktifin üç temel hedefi var: Avrupa'nın denizleri sağlıklı, temiz ve verimli olmalı. AÇA'nın değerlendirmesine göre Avrupa'nın denizleri sağlıklı veya temiz değil ve verimliliklerini ne kadar süre koruyabilecekleri de bilinmiyor. Bu durumu gören Avrupa Komisyonu, Nisan 2017'de doğa direktiflerinin uygulanmasını ciddi şekilde geliştirme hedefiyle doğa, insanlar ve ekonomi için eylem planını yayımladı, bu plan dâhilindeki eylemlerin deniz koruma girişimlerine doğrudan katkı sağlaması bekleniyor.

Bu parçada,

- I. Natura 2000'in koyduğu önlem uygulamalarının amacı nedir?
 II. Kuş ve Habitat Direktiflerinin neden ve kimler tarafından kurulduğu biliniyor mu?
 III. AB üyeleri, AB Deniz Stratejisi üzerinde hangi amaçla anlaşmaya vardı?

sorularından hangilerinin yanıtı yoktur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
 D) I ve III   E) II ve III

7. Günümüzde yazarlar, yazdıklarını gözlemlere dayandırsaydı hepsinin bir belgesel değeri olurdu. Oysa günümüzde romanlar gerçeklik duygusunu uyandırmıyor, inandırıcı olamıyor. Hatta eserlerde fantastik adı altında öyle şeylere rastlıyorum ki "Yok artık!" derken buluyorum kendimi.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada eleştirilen bakış açısıyla yazılmıştır?

- A) Karşıma, yüzlerinde yöresel dövmeler olan, renk renk kaftanlara bürünmüş, halay çeken kadınlar çıkınca hayli şaşkırdım. Davul zurnanın coşkulu ezgilerine halayın çığıllıkları karışıyor; ellerinde kıpkırmızı elma şekerleriyle çocuklar, hâllerinden son derece memnun koşuyorlardı.
 B) Derviş Hasan birdenbire durdu. Kirli, yırtık yenleriyle alnının terini sildi. Sıcak bir haziran güneşi, dünyayı sebepsiz bir bela gibi kasıp kavuruyordu. Sabahtan beri yani dört saattir yürüyordu. Etrafına baktı: Seyrek, sıska bir ormanın kenarında idi.
 C) Dışarıya çıkmak için yolunu ararken Bilbo, dağların köklerine, artık daha fazla ilerlemeyeceği yerlere kadar inmişti. Tünelin dibinde, ışıklardan çok uzak soğuk bir göl vardı ve suyun içindeki kayalardan bir adada Gollum yaşıyordu. Gollum iğrenç, küçük bir yaratıktı. Yüzyıllar önce Gollum'un ışıktaki yaşadığı dönemde eline geçmiş olan küçük bir hazinesi vardı.
 D) Kapıda kadın gözükte. Kalın gözlükleri altında iri, mavi gözleri gözüküyordu. Altmışlık, şişman bir ihtiyar sanılacaktı. Hâlbuki bu zavallı kadın henüz kırk beşinde bile değildi. Yirmi beş senedir, ağır, nihayetsiz bir iktisat sabıryla dişten, tırmaktan artırarak biriktirdiği servetin dünyada en sevilmesi icap eden biri tarafından çalınması, onu birdenbire çökertmiş, birkaç ay içinde saçlarını ağartmıştı.
 E) Hava sıcaktı. Boğaz'ın tepelerindeki tek tük korular parlıyor; deniz, düz mavi bir kadife gibi uzanıyordu. Başka milletlerin elinde olsa bizim içinde sıkıntı içinde yaşadığımız bu şehir kim bilir he hâllere gelirdi? Babalarımız bu güzelliklerden istifade etmişler, yemişler, içmişler, sevmiş ve sevilmişlerdi. Biz ise onlara benzemedikten başka bir de onların zevklerini ayıplar olmuştuk.

8. Bir eseri beğenmek ya da beğenmemek herkesin hakkıdır fakat o eseri iyi veya fena bulunduğunu herke- se bildirmek isteyen kimsenin, hükmünü sebepleriyle açıklaması gerekir. Yoksa "Ben çileği ya da patatesi severim." demek gibi bir şey olur ki bunun eleştirisi ile uzaktan yakından alakası yoktur.

Aşağıdakilerden hangisi bu sözleri söyleyen bir ya- zarın düşüncesi olamaz?

- A) Kişi, beğenilerinde kimseye hesap vermek zorunda değildir ama kamuya açılmış beğeniler öyle sadece lafta kalmamalı, nedenleri söylenmelidir.
- B) Farklı farklı zevklere sahip olan bireyler, herhangi bir şeyi beğenip beğenmeme hakkına sahiptir ve bunun için kimseye açıklama yapmak zorunda değildir.
- C) Eleştirmen ele aldığı bir eserin, sebeplerini de söy- leyerek artı ve eksi yönlerini sıralayan kişidir.
- D) Eleştirisi yaptığını ifade eden bir kişi, "Bu eser çok kötü." diyerek köşesine çekilip alkış bekleyemez.
- E) Bir eserin olumlu olumsuz tüm yönleri göz önüne serilirken adaletli olmak adına, bu kanıların neden kaynaklandığı da söylenmelidir.

9. Evren bir yana, daha kendi yerimizi bilmiyoruz bu boşluk içinde. Kökenimiz nedir, nereden geldik, nereye gidiyo- ruz? Bu dediğimiz büyük gizi çözemeyen düş de olsa bu kör karanlığa ışık tutacak birkaç düşünce kırıntısına nasıl karşı çıkabiliriz? Kişi bir yerde kendini düşlere bı- rakmak, avunmak istiyor. Bugünkü bilim-kurgu romanları bu özlemlerini en iyi dile getirmektedir. Başka dünyalar, uzay yaratıkları, algılarımıza sığmayacak düşünceler... Oysa hepsini çocukların "Binbir Gece Masalları" dinledi- ği gibi dinliyoruz. Bugünkü teknik uygarlık içinde zorunlu bu, yanlış da olsa bir düşünceye inanmak.

Bu parçadan çıkarılamayacak yargı aşağıdakiler- den hangisidir?

- A) İnsan, kafasındaki tüm yanıtsız sorulardan dolayı en küçük bilgiye bile aç hâldedir.
- B) Evrendeki yerimiz, nereden bu evrene geldiğimiz gizemini hâlâ koruyan şeylerdir.
- C) Bir bilinmezlik içindeki insan, sorularına cevap ol- ması adına yanlış da olsa bir düşünceye inanmak peşindedir.
- D) Bilim-kurgu filmleri, insanların kafalarındaki var oluşla ilgili soruları ve özlemleri dile getirmektedir.
- E) Var oluşla ilgili ortaya atılmış tüm soruların haklı bir gerekçesi ve mutlak cevapları bulunmaktadır.

- 10. • Bilinç, özellikle hafıza anlamına gelir. Olup bitmiş şeyleri ezberinde tutar. Bilinç, geçmişten elde etti- ği malzemelerle olayların farkına varmaktır. Kendi geçmişinden bir şey barındırmayan bilinç, bilinç ol- maktan çıkar.
- Kendini tanımanın şartları; kişinin o günkü duru- munu, geçmişini bilmesi ve geleceğe ilişkin düşün- celer üretebilmesidir. Kişi, geçmişini büyük oranda tarihle ortaya koyacaktır.

Bu iki metinde ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisi- dir?

- A) Geçmişten beslenen bilinç, insanların ait olduğu anlara dair fikir yürütmesinde de büyük bir rol oy- narken insanların kendilerini kaybettikleri dönemde eksikliğine ihtiyaç duyulan en büyük öge olarak karşımıza çıkmaktadır.
- B) Kişi geçmişini öğrenip şu anki duruma kendini ka- nalize ettiği müddetçe geleceğe dair planlar yapı- bilir. Aksi takdirde planlanmamış geleceğe taşı- yacağı bugünlerini de bilinçsiz bir şekilde yaşayıp tüketecektir.
- C) Geçmiş, şimdiki zaman ve gelecek zaman bir bü- tünlük içerisindeyken kişi, tarih bilinciyle geçmişin- den ders alabilmeli, aldığı derslerle şimdiki zaman- da başarıları ulaşabilmeli, elde ettiği tüm başarıları geleceğe yönlendirebilmelidir.
- D) Bilinç denen hafıza, geçmişe dair tüm her şeyi bu- lup sentezleyerek kendini yeniler ve geleceğe ha- zırlar. Ama kendini tanımayan bir kişi, geçmişini de yok sayacağı için şimdiki zamanı ve geleceği bir çırpıda harcar.
- E) Hafıza anlamına gelen ve olanı biteni ezberinde tutan bilinç, tarihe dair malzemelerle olayları anlar ve hep geçmişinden bir şeyler barındırır. Bu, kişi- nin kendini tanımasındaki şu anı bilme ve geleceğe dair fikir üretme dışındaki üçüncü adımdır.

14. "Kediotu" kelimesi kedilerin kokusunu sevdiği için bitkinin kökünü kazarak çıkarmalarından gelir. Bu yüzden kedilerin otu olarak bilinir. Bazı kaynaklarda şifa otu olarak bilinmektedir. Asya ve Avrupa'da yıllık olarak yetişen kediotu, Kuzey Amerika'da da görülmektedir. Boyu 1 ile 1.5 metre yüksekliğe ulaşabilir. Yetiştirilmesi için çimli ve nemli ortamlar elverişlidir. Saplarının içi boştur. Sivri uçlu, koyu yeşil renkli ve tüylü yaprakları bulunur. Haziran ayında açan güzel kokulu, beyaz, pembe ve eflatun küçük çiçekleri vardır. Antik çağlardan beri sakinleştirici özelliği sebebiyle bitkinin köklerinin çeşitli formları kullanılmıştır.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Neden-sonuç cümlesine yer verilmiştir.
 B) Düşünceler örneklerle desteklenmeye çalışılmıştır.
 C) Nesnel cümlelerle okuyucuya bilgi vermek amaçlanmıştır.
 D) Görme ve koku duyularına ilişkin detaylar verilmiştir.
 E) Niteleyici sözcükler kullanılarak anlatım renklendirilmiştir.
15. Beyniniz bir süper bilgisayar gibidir, deneyimlerinize ilgili sürekli yeni veri alır ve onları anlamanıza yardım eder. Bunu yapmak için beyninizin farklı bölümleri bilgi işlemenin farklı kısımlarını idare etmeye programlanmıştır. ----. Bu bölümlerin hepsi beyindeki bilgi akışını kontrol etmek için birbiriyle etkileşim kurar. Beyninizin tüm kısımları düzgün bir şekilde birbiriyle çalıştığında içinde bulunduğunuz dünyayla ilgili bilgileri kolayca ve doğru bir şekilde işleyebilirsiniz.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Örneğin, beynin bir bölümü duyu verileri idare ederken diğeri düşüncelerimizi düzenleyip öncelik sırasına koyabilir ve üçüncü bir bölüm de düşüncelerinizi duygusal tepkilere dönüştürebilir
 B) Beynin bu bölümleri çalışmadığında sistemden uygunsuz bilgi geçer ve kişi düşüncelerinden ve eylemlerinden dolayı büyük bir baskı hisseder
 C) Beynin farklı bölümlerindeki iletişim bazen bozulabilmektedir, bu gerçekleştiğinde bilgi doğru olarak işlenmez
 D) OKB, birçok bölüm de dâhil olmak üzere beynin bilgiyi düşünceye veya eylemlere dönüştüren bölümlerdeki iletişim sorunlarıyla ilgilidir
 E) Beynin karmaşık yapısı hâlâ çeşitli araştırmalara konu olabilmekte, ortaya çıkan gelişmelerle beynin bazı işlevleri hususunda daha net fikirler yürütebilmektedir

16 ve 17. soruyu aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Hikâyede yaklaşık dokuz ay, bir sene gibi evinden hiç dışarı çıkmayan, alışverişi kapısına gelen, sadece camdan bakabilen, onu bile ürkerek yapan, evinde televizyon izlemeyen, sadece müzik dinleyen, bir zaman sonra internetten de vazgeçen bir kadın var. Öyle olması gerektiğini, en emniyetli yer orası olduğunu, oranın yuvası, aşiyani olduğunu düşünüyor. Aşiyani daha eskidir, kokusu daha başkadır ya, bu kadının da eşyaları, yaşadıkları, hasretleri ve anıları hep seksenli, doksanlı, yetmişli yıllarla ilgili. Aslında o anılar bile kendi anıları değil, ona anlatılan anılar onun anıları olmuş. Çünkü anıları olamayacak kadar engellenmiş bir hayatı olmuş. Birinin engellediği değil ama "kaderin engellediği" birtakım üzüntüleri olmuş. Travmaya bağlı bir anksiyete yaşıyor ve ondan sonra eve kapanıyor. O yüzden orası huzurlu bir yer. Aşiyani kelime anlamıyla da aşiyani. Hem bizim bildiğimiz Aşiyani hem de bir taraftan aslında bir kuş kafesi, kafes gibi bir taraftan da parmaklıkları olan bir yermiş gibi. Oyunda kullanılan iplerdeki hikâyeye de o aslında. Benim aşiyanim neresi? Mutlu olduğum her yer benim aşiyanim. İyi ki öyle bir aşiyanim yok. O kadar kloströfobik değil benimki.

16. Bu parça,

- I. Oyuna Aşiyani isminin verilme sebebi nedir?
 II. Sizce herkesin kendini güvende hissettiği bir aşiyani var mıdır?
 III. Karakterin yaşantısı ile yaşadığınız arasında nasıl bir bağ kurdunuz?

sorularından hangilerinin yanıtı vardır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
 D) I ve III   E) II ve III

17. Bu parçada geçen kadının hayatı ile ilgili olarak aşağıdaki cümlelerden hangisiyle bağlantı kurulabilir?

- A) Terk edilmişliğin içerisinde yer alan mutlu insanlar yığılıyız.
 B) Her insan, kalabalıkların arasında yalnız olmaktan çok kendi kafesine dönmekle mutlu olur.
 C) Kadere karşı çıkmak insanoğlunun temel vasıflarından biridir.
 D) Tercihlerin doğruluğu veya yanlışlığı yerine bu tercihlerin sonuçları tartışılmalıdır.
 E) İnsanların yalnızlığı bedensel olabilir ancak bu onların ruhsal açıdan yalnız olacağı anlamına gelmez.

14. Parçada, tarihin zamanına göre değerlendirilmesi ve bugünkü şartlardan ve yorumlardan uzak tutulması gerektiği anlatılmak istenmiştir.

Bu, parçanın “Sonuç itibarıyla, tarihsel olayları, ne bugünün kavramlarıyla açıklamak doğru, ne de bugün verecek şekilde olayları örgütlemek / organize etmek doğrudur. Tersine, kendi bağlamında, kendi soruları ve yanıtları içinde incelemekte yarar vardır.” şeklindeki cümlelerinden anlaşılmaktadır.

Cevap: D

15. Ülkü Tamer’in ilk cevabına bakıldığında onun, şiir okuyucusunun az da olsa her zaman var olduğunu vurguladığı görülmektedir. Bu açıklamaya uygun soru, “Türk şiirinin okurundan uzaklaştığı söylentisi doğru mu?” sorusudur.

Ülkü Tamer’in ikinci cevabındaki “Onun için genç şair sözünü ben benimsemiyorum. Şair, ya şair ya da değildir.” şeklindeki son ifadeler bize sorulan sorunun ne olduğunu göstermektedir. İkinci soru, “Genç şairleri nasıl değerlendiriyorsunuz?” olmalıdır.

Cevap: B

16. Parçadaki;

“İlk kullanım yeri belirlenmemekle birlikte mum saatlerinin You Jiangu adlı Çinli bir şairin şiirinde bahsedilmektedir.” cümlesinde A seçeneğindeki yargıya,

“Ateş saati, kum saati olarak da bilinmektedir.” cümlesinde C seçeneğindeki yargıya,

“Petrol lambasının ateşiyle çalışan mum saati, yandıkça boyu küçülen mumun gölgesinin, arkasındaki işaretlere denk gelmesi ile ya da tükenen yağın içi görülebilen bir kap içerisinde birikerek saatin belirlenmesi ile sağlanırdı.” cümlesinde D seçeneğindeki yargıya,

“En bilinen mum saatleri İngiltere kralı Alfred’in saati ile bilim insanı El Cezeri’nin 1206 yılında tasarladığı saatlerdir.” cümlesinde E seçeneğindeki yargıya değiştirilmiştir.

Parçada B seçeneğindeki yargıya değiştirilmemiştir.

Cevap: B

17. Parçadaki,

“Petrol lambasının ateşiyle çalışan mum saati, yandıkça boyu küçülen mumun gölgesinin, arkasındaki işaretlere denk gelmesi ile ya da tükenen yağın içi görülebilen bir kap içerisinde birikerek saatin belirlenmesi ile sağlanırdı.” cümlesinde mum saatinin kullanım şekillerinden A, C ve D seçeneğinde verilenler belirtilmiştir.

“Toz hâline getirilen bitkiler bir tüp içine sıkıştırılır ve ateşin yüksekliğinin yetiştiği yere göre saat belirlenirdi.” cümlesinde de B seçeneğindeki şekli verilmiştir.

E seçeneğinde verilen bilgi doğru değildir.

Cevap: E

18. Parçadaki “Bu gelişmelerin edebiyattaki güçlü etkisi sonucunda, bilim insanı gibi, gözlem, deney ve soyutlama aşamalarından geçen çalışma yöntemi takip eden bir romancı ve bunun sonucu olarak da insanın kişiliğini yaratan, yazgısını belirleyen gücün, maddesel karşılığı olduğunu gösteren polisiye roman ortaya çıkmıştır.” cümlesinden hareketle polisiye romanlarla ilgili olarak A seçeneğindeki “Romancı, romanı yazarken bilim insanların kullandığı çalışma yöntemlerinden faydalanmaktadır.” yargısı söylenebilir.

Cevap: A

19. Parçanın “Bu yönüyle polisiyeler, düşünsel yapısındaki değişimlerin ortaya çıktığı; hukuk, devlet, ekonomi ve toplum yapılarında köklü değişimlerin yaşandığı, teknik buluşların etkili olduğu 19. yüzyılın bir ürünüdür.” cümlesinden hareketle polisiye romanların ortaya çıkmasındaki en önemli etkenin C seçeneğindeki “Düşünsel, toplumsal yapıda ve devlet yapısında olan köklü değişimlerle teknolojik ilerlemelerin edebiyata etkisi” olduğu görülür.

Cevap: C

20. Parçanın “Polisiye roman türünün kendine özgü nitelikleri arasında en önemlisi, ölüm karşısında duygusal tepkilerin işlenmesi yerine analitik bir bakışın sergilendiği tekniğin kullanıldığı bir tür olmasıdır.” cümlesinde polisiye romanın özellikleriyle ilgili karşılaştırmaya gidilmiştir (A).

“Bu gelişmelerin edebiyattaki güçlü etkisi sonucunda, bilim insanı gibi, gözlem, deney ve soyutlama aşamalarından geçen çalışma yöntemi takip eden bir romancı ve bunun sonucu olarak da insanın kişiliğini yaratan, yazgısını belirleyen gücün, maddesel karşılığı olduğunu gösteren polisiye roman ortaya çıkmıştır.” cümlesinde kişisel düşüncelere yer verilmeden polisiye romanın ortaya çıkışı sebebiyle birlikte verilmiş (B,C). Bu nesnellik, parçayı edebî metin olmaktan da uzaklaştırmıştır (D).

Parçada örnekleme yoktur.

Cevap: E

8. Parçada gezilen yerlerde kalıcılığı sağlamak için çekilen fotoğrafların aslında daha zayıf anı ve hafızaya sebep olduğu anlatılmaktadır. Bu düşünce, uzman bir kişinin görüşü ile desteklenmiştir.

Buna göre parçada "Fotoğraflar ve çekilen hikâyeler en güzel anların tanığı ve kalıcılığıdır." düşüncesine karşı çıkmaktadır.

Cevap: C

9. Parçada yalan haberlere inanmanın sebebi kişinin düşünmeye erinip ön yargılarını sorgulamadan yararsız, sahte haberlere kendilerini teslim etmelerine bağlanmıştır.

Bu, parçanın "İnsanlar, mümkün olduğu her an düşünmekten kaçınmalarıyla tanınırlar. Bilinçaltı, otomatik düşünme, hızlı, çabası ve sezgiseldir ve sınırlı zihinsel kaynaklarımızı idareli kullanmamıza müsaade eder. Bunun olumsuz yanı, hemen sonuçlara varmamıza ve yararsız klişe, basmakalıplarla başa çıkmada başarısız olmamıza neden olur." cümlelerinde görülebilmektedir.

Cevap: A

10. Parçanın geneline bakıldığında, şairin şiirde kapalılığı, sokak dilinden uzak bir dili, şiirdeki parçalanmayı, imgesel anlatımı tercih ettiği görülmektedir. Bu yüzden seçeneklerde verilenler şairin bu düşüncesiyle paralellik göstermelidir. A, B, C ve D seçeneğinde verilen yargılar, şiir dilinin farklı olması, şiirde imgeselliğe ve dolaylı ifadeleri, dil kurallarının dışına çıkılması gerektiği belirtilmiştir. Bunlar, parçadaki şairin savunacağı düşüncelerdir. Fakat E seçeneğinde yer alan "şiirde düşsel öğelerin kullanılması, şairin anlamı baltalaması demektir." cümlesi şiirin sade olması gerektiğini ifade ettiği için parçadaki şairin savunacağı bir düşünce değildir.

Cevap: E

11. Belgesellerin propaganda amaçlı kullanıldığı(B), "Belgesel film tarihine baktığımız zaman, Sovyet Rusya ve Nazi Almanyası örneklerinde gördüğümüz gibi, belgesel yapımlar, toplumsal gerçekleri halka ileten masum yapımlar olmaktan çok ötede, doğrudan propaganda aracı olarak kullanılmışlardır." cümlesinde,

İzleyici üzerinde etki yaratıp onun kontrolünü sağlama ve egemen ideolojinin yayın aracı olma amacı taşıdığı(C, E), "Özellikle propaganda filmlerinde, belgesel filmcilik yine egemen ideolojinin izleyici üzerindeki kontrolünü sağlama aracı olarak kullanılabilir." cümlesinde, Toplumsal alanda yer aldığı(D), "Belgeselin sinema alanında yer alışından daha önemli özelliği, toplumsal alanda yer alışıdır." cümlesinde görülmektedir.

Belgesellerin sinema alanında yer alabilmesi, ayırt edici bir özellik değildir.

Cevap: A

12. "Nöroloji dergisinde yayımlanan bir çalışmada, Duke Üniversitesi Tıp Merkezinde psikiyatri profesörü olan James Blumenthal liderliğindeki araştırmacılar, düşünme problemleri gösteren bir grup yaşlı insanla yaptıkları çalışmada, altı aydan fazla egzersiz yapıp daha sağlıklı yediklerinde bilişsel testlerde performanslarının artabildiğini gözlemlediler." cümlesinden yapılan araştırmanın yaşlılarda düşünme performansının sağlıklı beslenme ve sporla artacağı düşüncesini doğrulamak için olduğu görülmektedir.

Bu nedenle araştırmanın amacının E seçeneğindeki "Spor ve sağlıklı beslenmenin düşünme zorluğu yaşayan yaşlılar üzerindeki etkilerini belirleme" olduğu rahatlıkla görülmektedir.

Cevap: E

13. Parçanın genelinde Samim Kocagöz'ün diğer sanatçılardan ayrılan yönlerine değinilmiştir. "Mutlak iyi - kötü kategorilerine hepsini sokmaksızın..." sözünden A seçeneği, "... hep ırgattan yana olmak gibi beylik yanları var", "... sınıflara dönük inatçı kindarlığını göremeyiz." cümleleriyle B seçeneği, "Merhamet, acıma, şefkat ve insanlara karşı bakışı da oldukça tarafsızdır." cümlesiyle C seçeneği, "Samim Kocagöz; edebiyat tahsili yapması, edebiyatımızın büyük isimlerini tanıması bakımından da..." cümlesiyle E seçeneği çıkmaktadır. Fakat ele aldığı "köy ve köylü, ırgat konuları" toplumsal sanatçıların hepsinin ortak konusudur.

Cevap: D